

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksi... (VN/6653/2024)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Muutos mahdollistaisi vuonna 2024 poikkeamisen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksiin kuuluvasta toimenpidevaatimuksesta, jonka mukaan viljelijöiden on pidettävä neljä prosenttia peltoalastaan ns. tuottamattomana alana. Muutoksen myötä myös tyyppä sitovat kasvit, välikasvit tai biodiversiteettiä lisäävät maisemapiirteet ovat sallittuja kesannon rinnalla vuonna 2024. Tyyppä sitovien kasvien sadon saisi myös käyttää hyödyksi. Välikasvilla tarkoitetaan samana vuonna kylvettävää toissijaista kasvia, joka on eri kasvi kuin satokasvi ja joka muodostaa kasvuston. Välikasvilla tarkoitettaisiin tässä myös täytöntöönpanoasetuksen 1 artiklassa tarkoitettua kerääjäkasvia. Tämä erilaisten vaihtoehtojen tarjoaminen parantaa viljelijöiden valinnanmahdollisuuksia.

2 Lausunto

Mahdollisuus kasvattaa palkokasveja (erilaiset nurmikasvit kuten apilat ja mailaset, sekä palkoviljat kuten herne ja härkäpapu) joiden sato voidaan esityksen mukaan korjata ja käyttää hyödyksi, on eduksi pellon kasvukunnolle. Tämä parantaa em. syväjuuristen kasvien avulla maan rakennetta, on hyödyksi biodiversiteetille ja vähentää seuraavien kasvien lannoitustarvetta ja sen myötä kemiallisten lannoitteiden käyttöä, kun tyyppä jää peltoon. Palkoviljojen kasvatusta tuottamattomalla alalla on kuitenkin vaikeaa, koska kasvinsuojeluaineiden käyttöä ei sallita. Tyyppä sitovien nurmikasvien tuotanto on kuitenkin hyvin mahdollista tuottamattomalla alalla, ja sadon saa esityksen mukaan myös korjata hyödyksi. Myös välikasvien eli toissijaisten kasvien kuten kerääjäkasvien, joiden satoa ei korjata, viljely voi tuoda viljelijälle etuja vähentäen mm. rikkakasveja jotka voisivat muuten etenkin paljaalla maalla lisääntyä. Valinnanmahdollisuuden laimentaminen kuvatulla tavalla, jossa palkokasvien kemiallinen kasvinsuojelu ei ole sallittu, ei lisää kasvinsuojelun tarvetta, myöskään sen vuoksi että viljelyn monimuotoistaminen palko- ja välikasvien avulla voi vähentää kasvinsuojeluaineiden käyttötarvetta seuraavina vuosina viljeltäville kasveille, verrattuna esim. jatkuvaan yksipuoliseen viljanviljelyyn. Lannoitteiden ja torjunta-aineiden vähentäminen vähentää osaltaan viljelijän kustannuksia pieneltä osin ja on sopusoinnussa mm. EU:n pellolta pöytään (farm to fork)- ja green deal-tavoitteiden kanssa. Myös biodiversiteettiä lisäävien maisema-elementtien lisääminen pelloille on eduksi biodiversiteetille.

Ehdotus lisää maatilojen joustavuutta tuotantokäytön ulkopuolella pidettävän alan suhteen. Etuna tässä on se, että maatilojen valinnanvapaus kasvaa, kun on eri vaihtoehtoja tuottamattoman alan suhteen. Ehdotuksessa ei mainita,

14.3.2024

839/00 04 05/2024

tullaanko maatalojen toimia tuottamattomalla alalla tilastoimaan. Olisi eduksi tutkimukselle, jos voitaisiin nähdä, mitkä annetut vaihtoehdot olisivat suosittuja eri tuotantosuunnissa ja alueilla.

Ehdotuksen voi katsoa antavan maataloille mahdollisuuksia toteuttaa pieneltä osin vihreää siirtymää ja em. EU-tavoitteiden saavuttamista, tosin hyvin pieneltä osin. Tämä voi toimia myös herätteenä hyviin ja monipuolisiin viljelykäytäntöihin. Taloudelliset vaikutukset jäävät hyvin pieniksi, etenkin kun maatalojen valinnanvapaus kasvaa, ei kavennu, eli viljelijän ei ole pakko viljellä palkokasveja tai välikasveja tai lisätä maisemaelementtejä pellolle.

3 Lausunnon tiivistelmä

Ehdotusta voidaan pitää kannatettavana, vaikka se onkin määräaikainen vuoden 2024 loppuun. Mahdollisuus kasvattaa palkokasveja on eduksi pellon kasvukunnolle. Tämä parantaa maan rakennetta, on hyödyksi biodiversiteetille ja vähentää seuraavien kasvien lannoitustarvetta ja kemiallisten lannoitteiden käyttöä. Myös erilaisten välikasvien kuten kerääjäkasvien viljely voi tuoda viljelijälle etuja lisäten maan eloperäistä ainesta ja vähentäen kemiallisen kasvinsuojelun tarvetta. Lannoitteiden ja torjunta-aineiden vähentäminen on sopusoinnussa mm. EU:n pellolta pöytään (farm to fork)- ja green deal-tavoitteiden kanssa. Myös biodiversiteettiä lisäävien maisema-elementtien lisääminen pelloille on eduksi biodiversiteetille. Ehdotus voi toimia myös herätteenä hyviin viljelykäytäntöihin. Ehdotuksen toteuttamisen taloudelliset vaikutukset jäävät hyvin pieniksi, etenkin kun maatalojen valinnanvapaus kasvaa, ei kavennu.

Jani Lehto

Johtaja, biotalous ja ympäristö

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 14.03.2024 klo 17:41:28.

Lausunnon valmistelija(t):

Heikki Lehtonen

Jyrki Niemi

Liitteet:

Tiedoksi: